

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ
КАФЕДРА ОПОДАТКУВАННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ

**Моніторинг і коментарі
до нормативно-правових актів
у сфері оподаткування**

ЖОВТЕНЬ 2014 р.

Харків, 2014

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів у сфері оподаткування – сумісний, постійно діючий проект НДЦ ІПР НАН України і кафедри оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Метою щомісячного Моніторингу є:

- оперативний аналіз актів податкового законодавства, що буди прийняті та/або набули чинності протягом попереднього місяця;
- експертна оцінка позитивних наслідків та ризиків, пов'язаних з прийняттям нових нормативних актів.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на загальнодержавні фінанси та діяльність платників податків, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; ідентифікацію результативності відповідних змін з виокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків).

Критерії оцінки очікуваної результативності:

- узгодженість з діючою нормативно-правовою базою;
- спрощення або ускладнення податкового обліку;
- вплив на надходження коштів до бюджетів;
- вплив на економічну активність платників податків;
- зменшення або збільшення корупційних ризиків;
- доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- зміни системи оподаткування і адміністрування податків;
- зміни в оподаткуванні окремими податками, зборами, платежами.
- довідкова інформація, пов'язана з оподаткуванням.

Моніторинг передбачає щомісячне оприлюднення результатів (до 10 числа наступного місяця).

Зміст

1. Зміни системи оподаткування і в адмініструванні податків	4
2. Окремі податки, збори і платежі	8
3. Довідкова інформація	22

1. ЗМІНИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ І В АДМІНІСТРУВАННІ ПОДАТКІВ

1.2. Регіональні аспекти податкової політики

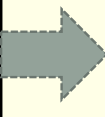

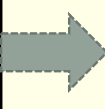
Закон України від 02.09.2014 № 1669-VII «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (набув чинності 15.10.2014 р.)

Коментар: Закон направлено на підтримку суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території проведення антитерористичної операції, та осіб, які проживають у зоні проведення антитерористичної операції або переселилися з неї під час її проведення . Згідно с Законом:

період проведення антитерористичної операції	час з 14.04.2014 до дати набрання чинності Указом Президента України про завершення проведення антитерористичної операції або військових дій на території України
територія проведення антитерористичної операції (далі – територія)	територія України, на якій розташовані населені пункти, визначені у затвердженому КМУ переліку *)

*) затверджений розпорядженням КМУ від 30.10.2014р. № 1053-р

Законом як безпосередньо, так і шляхом внесення змін до інших Законів, встановлено цілий ряд нових норм, які прямо чи опосередковано впливають на систему оподаткування України протягом періоду проведення антитерористичної операції (далі – операції):

<p>Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (стаття 4 Закону)</p>		<p>Для осіб, які зареєстровані та переселилися з території в період проведення операції, реєстрація фізичної особи - підприємця здійснюється за адресою тимчасового проживання без вимоги реєстрації місця проживання за місцем проведення реєстраційних дій.</p>
		<p>Проведення реєстраційних дій щодо зміни місцезнаходження юридичних осіб та місця проживання фізичних осіб - підприємців, місцезнаходженням/місцем проживання яких є територія, здійснюється щодо юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців державними реєстраторами в областях та місті Києві.</p>
<p>Дія документів дозвільного характеру (стаття 5 Закону)</p>		<p>Забороняється проведення реєстраційних дій, пов'язаних із зміною складу засновників (учасників) та керівника юридичної особи, місцезнаходженням якої є територія, на період проведення операції.</p>
<p>Плата за користування земельними ділянками державної та комунальної власності (стаття 6)</p>		<p>Такі документи, видані суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність на території, строк дії яких закінчився у період проведення операції, вважаються такими, що продовжили свою дію на період.</p>
<p>Підтвердження обставин непереборної сили (стаття 10 Закону)</p>		<p>Під час проведення операції суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність на території, звільняються від сплати за користування земельними ділянками державної та комунальної власності</p>
<p>Порядок розрахунків в іноземній валюті (п. 4 Статті 11)</p>		<p>Протягом терміну дії цього Закону єдиним належним та достатнім документом, що підтверджує настання обставин непереборної сили (форс-мажору), що мали місце на території, є сертифікат Торгово-промислової палати України</p>
<p>Збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (стаття 11)</p>		<p>Уточнено поняття форс-мажорних обставин</p>
		<p>Шляхом внесення змін до Закону «Законі України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті"» звільнено від нарахування пені за порушення строків розрахунків резидентів, що діють на території на період проведення операції</p>
		<p>Зміни розглядаються у розділі 2.12 цього моніторингу</p>

Таким чином, прийнятий Закон приводить у відповідність окремі законодавчі норми з тими умовами, що на даний час склалися в окремих регіонах України

Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 541 «Про порядок припинення підприємницької діяльності та незалежної професійної діяльності особами, які переселилися з тимчасово окупованої території, за їх рішенням» (оприлюднено і введено в дію 24.10.2014 р.)

Коментар: Постановою встановлено наступні особливості державної реєстрації припинення діяльності фізичних осіб, які переселилися з тимчасово окупованої території і місцем проживання яких є тимчасово окупована територія :

✓припинення підприємницької діяльності фізичних осіб – підприємців за їх рішенням підлягає державній реєстрації за місцем їх перебування;

✓припинення незалежної професійної діяльності фізичних осіб здійснюється за їх рішенням за місцем їх перебування. Припинення здійснюється уповноваженими органами, що реєструють відповідну діяльність або видають документи про право на зайняття нею, не пізніше наступного робочого дня після подання особою заяви.

Необхідною вимогою реєстрації припинення діяльності за місцем перебування таких осіб є наступне: місце перебування повинно бути зареєстроване відповідно до законодавства.

В подальшому відомості про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців за їх рішенням або припинення незалежної професійної діяльності фізичних осіб, здійснені відповідно до цієї постанови, передаються до відповідного територіального органу Державної фіскальної служби за місцем перебування осіб для зняття таких осіб з обліку в установленому порядку.

1.3. Адміністрування податків

Наказ Державної фіскальної служби України від 26.09.2014 №145 "Про затвердження Реєстру великих платників податків на 2015 рік"

Включення платників податків до Реєстру вимагає від нього встати на облік у спеціалізованій податковій інспекції по роботі з великими платниками податків.

Очікується, що обслуговування платника податків у контролюючому органі, що здійснює супроводження великих платників податків підвищить якість адміністрування податків та буде сприяти налагодженню партнерських стосунків між контролюючими органами і підприємствами. Реєстр-2015 містить 1978 платників податків. Для порівняння: в реєстр-2014 р. потрапило 2131 підприємство. Скорочення кількості підприємств, установ і організацій, які відповідають критеріям визнання великим платником податків, є одним з проявів кризисних явищ в національній економіці.

Наказ Державної фіскальної служби України від 14.10.2014 р. № 190 “Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій”

Коментар: Оновлений Державний реєстр містить 108 типів реєстраторів, які можуть застосовуватись у торгівлі, громадському харчуванні, сфері послуг, на АЗС. Застосування РРО, які не включені до Державного реєстру, може призвести до застосування до платника податків штрафних санкцій у відповідності з Законом України “Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг”

Роз’яснення Державної фіскальної служби України від 13.10.2014 «Справляння податків на території вільної економічної зони «Крим»

Коментар: наданим роз’ясненням ДФС нагадує, що взаємовідносини між особами, які мають податкову адресу на території ВЕЗ «Крим», та особами, які мають податкову адресу на іншій території України, є контрольованими операціями і на такі взаємовідносини поширюються вимоги Податкового кодексу щодо трансфертного ціноутворення.

Особи, які перебували на обліку в контролюючих органах або мали місцезнаходження (місце проживання) на території АР Крим або м. Севастополя на початок тимчасової окупації, звільняються від обов’язку використання реєстраторів розрахункових операцій під час здійснення їхньої підприємницької діяльності на тимчасово окупованій території України.

2. ОКРЕМІ ПОДАТКИ, ЗБОРИ І ПЛАТЕЖІ

2.3. Податок на додану вартість

Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової накладної та порядку заповнення податкової накладної» від 22 вересня 2014 року № 957

Коментар: Наказом Міністерства фінансів України змінено форму податкової накладної та порядок її складання. Основні зміни стосуються наступного:

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Графа 5 «Одиниця виміру» виключено таку одиницю як «грн». Водночас, в переліку одиниць виміру залишилось словосполучення "тощо", що не забороняє вказувати "грн" також. У випадку постачання послуги контролюючими органами пропонується проставляти слово «послуга», без вказування одиниці виміру «грн»		– колізії в рамках документа щодо вказування одиниці виміру у випадку постачання послуги, що може призвести до неправильного складання податкової накладної
Нова графа «9» податкової накладної – «Ставка 7%»	– можливість суб'єктам господарювання, які здійснюють операції за 7% ставкою ПДВ відображати ці операції в окремій графі податкової накладної	– збільшення часу на перевірку контролюючими органами операцій, які оподатковуються за різними ставками ПДВ
Уточнено правила заповнення податкової накладної. У разі: - здійснення постачання на експорт у рядку "Особа (платник податку) – покупець" зазначається найменування (П.І.Б.) нерезидента, у рядку "Місцезнаходження (податкова адреса) покупця" зазначається країна, в якій зареєстрований покупець (нерезидент), а у рядку "Індивідуальний податковий номер покупця" відображається умовний ІПН "30000000000" (було ІПН 40000000000); - складання ПН покупцем (отримувачем) послуг від нерезидента, місце постачання яких розташоване на митній території України, у рядку "Особа (платник податку) – продавець" зазначається найменування (П.І.Б.) нерезидента, а у рядку "Місцезнаходження (податкова адреса) продавця" зазначається країна, в якій зареєстрований продавець (нерезидент).	– роз'яснено порядок заповнення податкової накладної при здійсненні різних операцій	

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
У рядках, відведених для заповнення даних покупця, покупець зазначає власні дані (було ПН 300000000000).	– роз'яснено порядок заповнення податкової накладної при здійсненні різних операцій	
Усі примірники податкової накладної підписуються особою, уповноваженою платником податку здійснювати постачання товарів/послуг, та скріплюються печаткою (за наявності) такого платника податку – продавця. Норма наказу приведена у відповідність до норм Податкового кодексу України (пп. 201.1)	– юридична рівність різних нормативно-правових актів	– норма Податкового кодексу є недієздатною, оскільки строк набрання нею чинності відтерміновано до дня набрання чинності Законом України щодо встановлення принципу провадження господарської діяльності суб'єктами приватного права без застосування печаток

Нова форма податкової накладної майже не змінилася порівняно з попередньою, яка затверджувалась в січні 2014 року. До позитивних моментів слід віднести появу окремої граfi для відображення операцій за ставкою ПДВ 7%; забезпечення юридичної рівності між різними нормативно-правовими актами щодо печатки на податкових накладних.

Недоліками наказу можна вважати недостатню урегульованість питання щодо заповнення граfi 5 податкової накладної щодо операцій з постачання послуг; можливе збільшення часу на перевірку податкової накладної, в якій буде наведено операції за 7-% ставкою ПДВ.

Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми реєстру виданих та отриманих податкових накладних та порядку його ведення» від 22 вересня 2014 року № 958

Коментар: Наказом Міністерства фінансів України змінено форму реєстру виданих та отриманих податкових накладних та порядку його складання.

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Видалено рядок 06 «Номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість»	– приведення форми реєстру у відповідність до діючого законодавства в зв'язку з відміною ще на початку 2014 року свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ	
В Розділі I та Розділі II додано графи для відображення операцій за ставкою ПДВ 7%	– можливість суб'єктам господарювання, які здійснюють операції за 7% ставкою ПДВ відображати ці операції в окремих графах реєстру	– збільшення часу на перевірку контролюючими органами операцій, які оподатковуються за різними ставками ПДВ
У Розділі I в окремих графах будуть вказуватися суми по операціям, які звільнено від оподаткування або не є об'єктом оподаткування (раніше графи були об'єднані)	– спрощення податкового контролю за рахунок виділення окремих рядків для операцій, які не є об'єктом оподаткування або звільнені від нього	
У Розділі II додано графу «Частка, що використовується в оподатковуваних операціях»	– спрощення податкового контролю в зв'язку з відображенням в реєстрі, а не тільки в додатку до декларації з ПДВ відповідного показника	
У Розділі II виділено графи операції з придбання товарів за різними ставками ПДВ (раніше графи були об'єднані)	– спрощення податкового контролю за рахунок виділення окремих рядків для операцій, які оподатковуються за різними ставками	
Платники податку, які застосовують касовий метод обліку додають до назви документа, що підтверджує проведення операції літеру «К» (наприклад «ГРК» – готельний рахунок)	– спрощення податкового контролю, оскільки виділяється операції, які обліковуються за касовим методом	
Платники податку, які використовують бухгалтерську довідку для коригування податкового кредиту при здійсненні контрольованої операції додають до виду документу «БО» позначення «КО» (наприклад, БОПНЕКО – на підставі електронної податкової накладної)	– спрощення податкового контролю контрольованих операцій за рахунок відображення спеціального позначення в реєстрі	

Нова форма реєстру отриманих та виданих податкових накладних здебільшого спрощує процедуру податкового контролю та ведення обліку платниками податків, за рахунок виділення окремих граф для відображення операцій з різними умовами оподаткування ПДВ.

Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм та порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» від 23 вересня 2014 року № 966

Коментар: Наказом Міністерства фінансів України змінено форму податкової декларації з ПДВ та порядку її складання.

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
<p>Графа 5 «Одиниця виміру» виключено таку одиницю як «грн». Водночас, в переліку одиниць виміру залишилось словосполучення "тощо", що не забороняє вказувати "грн" також. У випадку постачання послуги контролюючими органами пропонується проставляти слово «послуга», без вказування одиниці виміру «грн»</p>		<p>– колізії в рамках документа щодо вказування одиниці виміру у випадку постачання послуги, що може призвести до неправильного складання податкової накладної</p>
<p>Нова графа «9» податкової накладної – «Ставка 7%»</p>	<p>– можливість суб'єктам господарювання, які здійснюють операції за 7% ставкою ПДВ відображати ці операції в окремій графі податкової накладної</p>	<p>– збільшення часу на перевірку контролюючими органами операцій, які оподатковуються за різними ставками ПДВ</p>
<p>Уточнено правила заповнення податкової накладної. У разі: - здійснення постачання на експорт у рядку "Особа (платник податку) – покупець" зазначається найменування (П.І.Б.) нерезидента, у рядку "Місцезнаходження (податкова адреса) покупця" зазначається країна, в якій зареєстрований покупець (нерезидент), а у рядку "Індивідуальний податковий номер покупця" відображається умовний ППН "300000000000" (було ППН 400000000000); - складання ПН покупцем (отримувачем) послуг від нерезидента, місце постачання яких розташоване на митній території України, у рядку "Особа (платник податку) – продавець" зазначається найменування (П.І.Б.) нерезидента, а у рядку "Місцезнаходження (податкова адреса) продавця" зазначається країна, в якій зареєстрований продавець (нерезидент). У рядках, відведених для заповнення даних покупця, покупець зазначає власні дані (було ППН 300000000000).</p>	<p>– роз'яснено порядок заповнення податкової накладної при здійсненні різних операцій</p>	

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Усі примірники податкової накладної підписуються особою, уповноваженою платником податку здійснювати постачання товарів/послуг, та скріплюються печаткою (за наявності) такого платника податку – продавця. Норма наказу приведена у відповідність до норм Податкового кодексу України (пп. 201.1)	– юридична рівність різних нормативно-правових актів	– норма Податкового кодексу є недієздатною, оскільки строк набрання нею чинності відтерміновано до дня набрання чинності Законом України щодо встановлення принципу провадження господарської діяльності суб'єктами приватного права без застосування печаток

Нова форма податкової накладної майже не змінилася порівняно з попередньою, яка затверджувалась в січні 2014 року. До позитивних моментів слід віднести появу окремої графи для відображення операцій за ставкою ПДВ 7%; забезпечення юридичної рівності між різними нормативно-правовими актами щодо печатки на податкових накладних.

Недоліками наказу можна вважати недостатню урегульованість питання щодо заповнення графи 5 податкової накладної щодо операцій з постачання послуг; можливе збільшення часу на перевірку податкової накладної контролюючими органами

Наказ Міністерства фінансів України «Порядок формування та оприлюднення інформації, пов'язаної з відшкодуванням податку на додану вартість з державного бюджету» від 8 жовтня 2014 року № 1016

Коментар: Наказом Міністерства фінансів України затверджено порядок формування та оприлюднення інформації, пов'язаної з відшкодуванням ПДВ.

Інформація про відшкодування ПДВ з державного бюджету складається з урахуванням строків проведення відшкодування.

Інформація складається з:

залишку сум вимог на відшкодування на початок періоду (року) (активних до відшкодування);
відшкодованого податку, виплаченого у грошовій формі, у тому числі автоматичного відшкодування;

зарахованих сум податку, заявлених на рахунки платників, у зменшення податкових зобов'язань;

відхилених вимог на відшкодування, заявлених на поточний рахунок;

нових вимог на відшкодування податку на рахунок платника у банку;

залишку сум вимог на відшкодування податку на кінець періоду (активних до відшкодування), у тому числі неврегульованих вимог на відшкодування податку на додану вартість, які було подано раніше ніж за 74 дні до завершення періоду.

Формування та оприлюднення Інформації здійснює Державна фіскальна служба України не пізніше 10 робочого дня, що настає за останнім днем звітного місяця, на офіційному веб-сайті Державної фіскальної служби України в мережі Інтернет.

Даним наказом передбачається оприлюднення інформації через мережу Інтернет щодо відшкодування ПДВ. З одного боку, наведення такої інформації дозволяє всім платникам податків мати відомості щодо відшкодування ПДВ, а з іншого – дозволяє конкурентам конкретного підприємства володіти інформацією щодо стану розрахунків за податком на додану вартість.

В тексті наказу не обґрунтовано термін 74 дні (щодо неврегульованих вимог до відшкодування сум ПДВ), а також незрозуміло які дні маються на увазі: робочі чи календарні.

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість» від 16 жовтня 2014 року № 569

Коментар: Даною Постановою регламентується порядок електронного адміністрування податку на додану вартість, який набере чинності з 1 січня 2015 року.

Основні норми	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Передбачено відкриття у Державному казначействі рахунків у системі електронного адміністрування ПДВ (для звичайних платників податку) та спеціальних рахунків ПДВ (для сільськогосподарських підприємств – суб'єктів спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства)	– відкриття рахунків на безоплатній основі	– відсутність роз'яснень щодо порядку обслуговування рахунків (на платній чи безоплатній основі) – неможливість використання коштів на спеціальних рахунках на інші цілі
У разі анулювання реєстрації платника податку залишок коштів на його електронному рахунку перераховується до бюджету, а такий рахунок закривається	– повернення коштів платнику податків з бюджету у випадку анулювання реєстрації	– неможливість повернути кошти з відкритого електронного рахунку, а тільки з бюджету – дискримінація платників ПДВ, у яких анулюється реєстрація (незалежно від того, хто є ініціатором анулювання – контролюючі органи або платник податку)

Основні норми	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
<p>Необхідність обчислювати загальну суму податку за отриманими платником податку податковими накладними та розрахунками коригування, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних, згідно формули:</p> $\Sigma \text{Накл} = \Sigma \text{НаклОтр} + \Sigma \text{Митн} + \Sigma \text{ПопРах} - \Sigma \text{НаклВид} - \Sigma \text{Відшкод} - \Sigma \text{Перевищ}$ <p>Якщо обчислена сума є меншою, ніж сума податку в податковій накладній, яку платник податку повинен зареєструвати в Єдиному реєстрі, такий платник перераховує необхідну суму коштів з поточного рахунку на електронний рахунок</p>	<p>– відсутність обов'язків для платників ПДВ розраховувати вказану суму</p>	<p>– додаткові витрати часу на обчислення суми податку Державною фіскальною службою</p> <p>– громіздкість розрахунків</p> <p>– додаткові витрати часу на оприлюднення на офіційному веб-сайті Державної фіскальної служби алгоритму обрахунку показників формули обчислення зазначеної суми та джерел їх формування</p> <p>– додаткові витрати на перерахування коштів з поточного рахунку на електронний рахунок, та виникнення часового лагу між моментом перерахування коштів та повідомлення Державної фіскальної служби органами Держказначейства</p> <p>– неврегульованість питання щодо відсутності коштів на поточному рахунку для перерахунку на електронний рахунок</p> <p>– неможливість сплати штрафних санкцій та пені за порушення в сфері ПДВ зі спеціального рахунку, а тільки з поточного</p>
<p>Якщо платником податку, який застосовує спеціальний режим оподаткування у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства, за результатами звітного періоду задекларовано суми податку, які підлягають сплаті до бюджету та/або на його спеціальний рахунок, кошти з електронного рахунку перераховуються до бюджету, а після розрахунку в повному обсязі з бюджетом – на спеціальний рахунок такого платника</p>		<p>– додаткові витрати часу на перерахування сум податку на різні рахунки</p>
<p>Сплата податку в автоматичному режимі</p>	<p>– автоматичний порядок списання ПДВ зі спеціального рахунку Державним казначейством</p>	
<p>Інформування платника податку про стан свого електронного рахунку, а також суму податку, на яку він має право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних</p>	<p>– можливість отримання інформації платниками податків про стан електронного рахунку</p>	<p>– відсутність в Постанові КМУ чіткого порядку інформування платників податку</p>

Основні норми	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
<p>Нові правила реєстрації у Єдиному реєстрі податкових накладних Розрахунків коригування кількісних і вартісних показників до податкових накладних. Розрахунок підлягає реєстрації в Єдиному реєстрі:</p> <p>постачальником (продавцем) товарів (послуг), якщо передбачається збільшення суми компенсації їх вартості на користь такого постачальника або якщо коригування кількісних та вартісних показників у підсумку не змінює суму компенсації;</p> <p>отримувачем (покупцем) товарів (послуг), якщо передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів (послуг) їх постачальнику, для чого постачальник надсилає складений розрахунок коригування отримувачу</p>	<p>– розмежування відповідальності постачальника та отримувача товарів у випадку коригування кількісних і вартісних показників до податкових накладних</p>	<p>– можливі відмінності в обліку постачальника та отримувача в зв'язку з відображенням податкових зобов'язань у постачальника та податкового кредиту у отримувача, що може призвести до проведення позапланових податкових перевірок</p>
<p>Податкові накладні, складені до 1 січня 2015 р., та розрахунки коригування до них підлягають реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних</p>		<p>– неврахування податкових накладних та розрахунків коригування під час обчислення суми податку, на яку платник вправі зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування у Єдиному реєстрі податкових накладних.</p>

Загалом слід зауважити, що затверджений порядок електронного адміністрування має свої переваги (відкриття та обслуговування рахунків здійснюється контролюючими органами, автоматичний порядок сплати ПДВ, спроба перекладання відповідальності з постачальника на отримувача товарів у випадку зменшення суми компенсації вартості товарів) та недоліки (інформування платників про стан рахунків, витрати часу на різні процедури, пов'язані з перерахуванням коштів з поточного на рахунок на електронний рахунок та навпаки; сплата штрафних санкцій та пені тільки з сум поточного рахунку, а не електронного; відсутність роз'яснень щодо порядку бюджетного відшкодування ПДВ).

2.4. Акцизний податок

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 25 червня 2001 р. № 702 і від 27 грудня 2010 р. № 1251» від 1 жовтня 2014 р. № 499 (зміни набрали чинності з 14 жовтня 2014 року)

Коментар: відповідно до прийнятої постанови, змінено умови подання заявок на придбання акцизних марок, тепер для задоволення через два місяці потреби в марках акцизного податку необхідно здійснювати до 10 числа поточного місяця, а до 20 числа можливо внесення корегувань, раніше подібних обмежень не існувало, а заявки подавалися протягом місяця. Змінено умови використання коштів, що надходять до Державного бюджету в результаті придбання акцизних марок, тепер їх дозволено спрямовувати лише на фінансування витрат, пов'язаних з їх виробництвом, зберіганням та реалізацією, також встановлено, що кошти, сплачені за акцизні марки, якщо ті були пошкоджені, не повертаються. Встановлено необхідність подання заяви про повернення сплаченої суми акцизного податку або про зарахування її в рахунок майбутніх платежів при поверненні марок акцизного податку, що не були використані, продавцю, а також встановлено можливість повторної їх видачі покупцю.

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Постанова КМУ «Про затвердження Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів» від 27 грудня 2010 р. N 1251	Підприємства-виробники та імпортери алкогольних напоїв і тютюнових виробів (далі - покупці марок) щомісяця подають територіальному органу Міністерства доходів і зборів (далі - продавець марок) попередню заявку-розрахунок про потребу в марках за їх видами, платіжний документ на перерахування плати за марки з відміткою банку про дату виконання платіжного	Підприємства - виробники та імпортери алкогольних напоїв і тютюнових виробів (далі - покупці марок) подають територіальному органу ДФС (далі - продавець марок) щомісяця до 10 числа для задоволення через два місяці потреби в марках акцизного податку попередню заявку-розрахунок про потребу в марках за їх видами, платіжний документ на перерахування плати за марки з відміткою банку про дату виконання платіжного доручення та звіт про використання марок, придбаних у попередньому місяці. При цьому до 20 числа місяця, в якому подано заявку-	Посилено контроль за продажем акцизних марок, зменшено ризик їх нецільового використання	Ускладнено можливість зміни запланованих обсягів виробництва підакцизних товарів. Ускладнення процесу отримання акцизних марок

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	доручення та звіт про використання марок, придбаних у попередньому місяці	розрахунок, покупці марок мають право здійснити корегування в бік збільшення не більш як на 40 відсотків кількості та видів марок шляхом подачі додаткової попередньої заявки-розрахунку		
	Плата за марки зараховується до державного бюджету і відповідно до бюджетного законодавства використовується для фінансування витрат, пов'язаних з виробництвом, транспортуванням і створенням матеріально-технічної бази для зберігання марок акцизного податку, та покриття інших пов'язаних з виконанням основних функцій територіальних органів Міністерства доходів і зборів витрат, не забезпечених коштами загального фонду державного бюджету за відповідною бюджетною програмою, за винятком видатків на оплату праці	Плата за марки акцизного податку зараховується до державного бюджету і відповідно до бюджетного законодавства використовується виключно для фінансування витрат, пов'язаних з їх виробництвом, зберіганням та реалізацією	Усунена зайва деталізація напрямів використання коштів для протидії нецільовому витрачання коштів	

Таким чином змінено правила обігу, використання, реалізації марок акцизного податку, а також використання коштів від їх продажу, внаслідок чого посилено контроль за обігом акцизних марок, зафіксоване цільове використання коштів, що надходять від їх реалізації.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про організацію та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирові, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу» від 16 жовтня 2014 р. N 570 (зміни набрали чинності з 29 жовтня 2014 року)

Коментар: постановою затверджено порядок організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирові, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу, який визначає механізм організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирові, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу на внутрішньому ринку, в тому числі спеціалізованих аукціонів з продажу скрапленого газу для потреб населення. Відповідно до п. 213.3.11 Податкового кодексу України, скасовано дію Постанови Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2011 р. № 1064 «Деякі питання організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирові, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу».

Новим порядком передбачено, що продаж нафти сирові, газового конденсату, скрапленого газу здійснюється продавцями на аукціонах щомісяця, раніше такі строки не регламентувалися. Зобов'язано Державну фіскальну службу наступного дня після реєстрації заявок на проведення біржового аукціону з продажу нафти сирові, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу подавати Міністерству економічного розвитку і торгівлі інформацію за 15 днів, що передують даті реєстрації заявок щодо обсягів та митної вартості нафти сорту «Юралс» та «Айзарі», а також скрапленого газу. Змінено порядок формування та засади діяльності аукціонного комітету, а також порядок організації аукціону.

Таким чином встановлено новий порядок проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирові, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу, яким регламентовано періодичність їх проведення та посилено контроль за операціями, що здійснюються на таких аукціонах. Товари, що були реалізовані на подібних аукціонах звільняються від оподаткування акцизним податком.

Наказ Державної фіскальної служби «Про затвердження Рекомендацій щодо організації роботи головних управлінь ДФС України із приймання документів та видачі ліцензій на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами» від 24 жовтня 2014 року № 213

Коментар: Наказом встановлено основні засади організації роботи головних управлінь ДФС України із приймання документів та видачі ліцензій на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами. Одночасно скасовано дію наказу Міністерства доходів та зборів України «Про затвердження Порядку організації роботи головних управлінь Міндоходів із приймання документів та видачі ліцензій на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами» від 21 жовтня 2013 року N 603.

Відповідно до нових правил роздрібна торгівля алкогольними напоями або тютюновими виробами може здійснюватися суб'єктами господарювання всіх форм власності за наявності у них ліцензій, не зважаючи на те, зареєстровані вони на території України чи ні. Внаслідок чого може збільшитися кількість осіб, що здійснюють роздрібну торгівлю алкогольними напоями.

2.12. Єдиний соціальний внесок

Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 № 1669-VII (набув чинності 15 жовтня 2014).

Коментар: Цим Законом внесено такі зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р № 2464-VI.

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування"	Друге речення частини сьомої статті 7: Не нараховується єдиний внесок на виплати, які компенсуються з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період.	Друге речення частини сьомої статті 7: "Не нараховується на виплати та не утримується єдиний внесок з виплат, що компенсуються з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період"	Зменшення витрат на ЄСВ з виплат, що компенсуються з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації	Наявна колізія між нормами Закону України Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей від 20.12.1991 № 2011-XII, згідно з яким час перебування громадян України на військовій службі зараховується до їх страхового стажу, та нормами Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 р. № 1058-IV, згідно з яким страховий стаж - період (строк), за який сплачено страхові внески

Також розділ VIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» доповнено пунктом 9-3: «9-3. Платники єдиного внеску, <...> які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, <...>, де проводилася антитерористична операція, <...>, звільняються від виконання своїх обов'язків, визначених частиною другою статті 6 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", на період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції або військового чи надзвичайного стану.

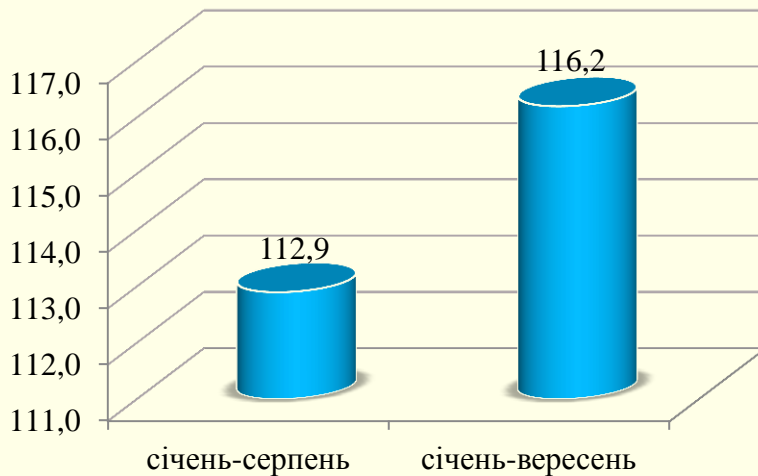
Підставою для такого звільнення є заява платника єдиного внеску, яка подається ним до органу доходів і зборів за основним місцем обліку або за місцем його тимчасового проживання у довільній формі не пізніше тридцяти календарних днів, наступних за днем закінчення антитерористичної операції.

Відповідальність, штрафні та фінансові санкції, передбачені цим Законом за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції, до платників єдиного внеску, зазначених у цьому пункті, не застосовуються. Недоїмка, що виникла у платників єдиного внеску, які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, <...>, де проводилася антитерористична операція, <...>, визнається безнадійною та підлягає списанню в порядку, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу"

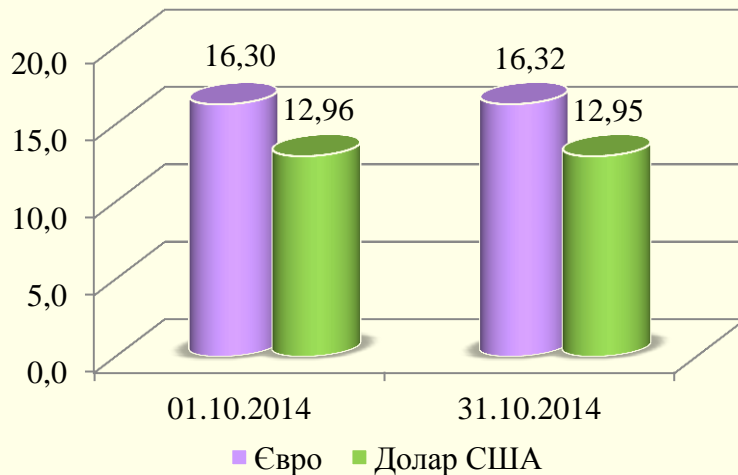
Таким чином, зміни, що були внесені Законом України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», дозволяють не утримувати єдиний внесок з виплат, що компенсуються з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації. Також на період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції або військового чи надзвичайного стану платники єдиного внеску, які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція, звільняються від виконання своїх обов'язків, визначених частиною другою статті 6 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (в тому числі від нарахування та сплати ЄСВ). Позитивним є те, що визначено тимчасові заходи для забезпечення підтримки суб'єктів господарювання, які перебувають на обліку в органах доходів і зборів у зоні проведення антитерористичної операції, у вигляді звільнення від ЄСВ, однак це призведе до зменшення надходжень ЄСВ.

3. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Індекс інфляції

Офіційний курс гривні до іноземних валют

За даними Державної служби статистики України, у вересні 2014 р. індекс споживчих цін порівняно з серпнем становив 102,9 %, а з початку року - 116,2 %.

Значення індексу інфляції на рівні, що перевищує 110%, призводить до:

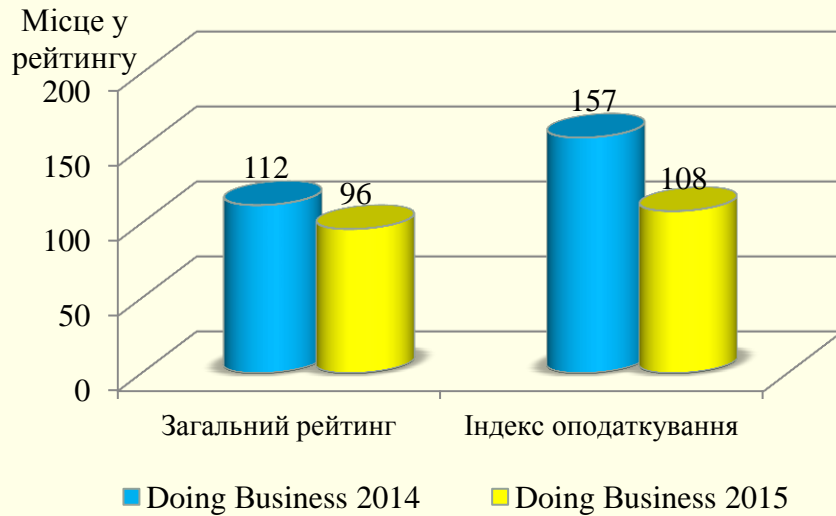
- переоцінки вартості об'єктів основних засобів (п. 146.21 ПКУ);
- індексації суми витрат платника податків, пов'язаних із купівлею землі, як окремого об'єкта власності, у разі, якщо такий окремий об'єкт власності продається (п. 147.1 пку);
- переоцінки балансової вартості об'єкта необоротних активів з видобутку корисних копалин (п. 148.4 ПКУ);
- індексації нормативної грошової оцінки земель (ст. 289 пку).

Офіційний курс гривні, встановлений НБУ, у жовтні не зазнав суттєвих змін. Вартість Євро зросла на 0,8%, а долара США – зменшилася на 0,3 %.

Незначне підвищення офіційного курсу Євро призвело до:

- збільшення ставок акцизного податку (у перерахунку на національну валюту) на окремі товари (пп. 215.3.4.-215.3.8 ПКУ);
- збільшення митної/фактурної вартості товарів, в межах якої операції із ввезення на митну територію України, або вивезення за межі митної території України, не є об'єктом оподаткування ПДВ (пп.196.1.16-196.1.18 ПКУ).

Рейтинг Doing Business

Індикатор	Doing business 2014	Doing business 2015	Зміна
Виплати (кількість)	28	5	-23
Час (години)	390	350	-40
Податок на прибуток (% прибутку)	11,2	9,7	-1,5
Податок та виплати на заробітну плату (% прибутку)	43,1	43,1	0
Інші податки (% прибутку)	0,7	0,1	-0,6
Загальна податкова ставка (% прибутку)	54,9	52,9	-2

Україна увійшла у топ-100 рейтингу країн світу за рівнем сприятливості умов ведення бізнесу Doing Business 2015. У порівнянні із попереднім роком, наша країна піднялася на 16 позицій і зайняла 96 місце серед 189 країн.

Суттєве покращення позицій у загальному рейтингу відбулося, в першу чергу, завдяки спрощенню умов оподаткування. У порівнянні із попереднім роком, Україна піднялася одразу на 49 позицій у рейтингу країн за показником оподаткування і зайняла 108 місце.

Серед ключових досягнень авторами рейтингу відзначено:

- спрощення процесу сплати податків для підприємств (зменшення кількості виплат, скорочення витрат часу);
- зниження податкового навантаження на підприємства;
- запровадження електронної системи звітності та сплати єдиного соціального внеску;
- підвищення ставок екологічного податку.

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної Академії Наук України і кафедрою оподаткування
Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця**

під керівництвом заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи доктора економічних наук,
професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

за участю:

наукового співробітника НДЦ ІПР НАН України, к.е.н. **С.В. Антоненка**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **Є.І. Котлярова**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **О.Є. Найденка**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.С. Віннікової**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **Н.К. Громики**;

викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.В. Костяної**;

аспіранта кафедри оподаткування **А.О. Сеніної**.